

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndc/25/2023
Identifikačné číslo spisu:	1219205942
Dátum vydania rozhodnutia:	12.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1219205942.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manžela F.. Z. D., narodeného XX. J. XXXX, G., Y. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Pavelkom, Bratislava, Pri starej prachárni 13, proti manželke S.. Z. D., narodenej XX. P. XXXX, G., N. H. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom 1/ X. D., narodenej XX. J. XXXX, G., N. H. XX, 2/ J. D., narodenej XX. O. XXXX, G., N. H. XX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 11CoP/66/2023, o nesúhlase s postúpením vecí, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie vecí vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 11CoP/66/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave predložil dňa 22. júna 2023 vec vedenú na tomto súde pod sp. zn. 11CoP/66/2023 podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o príslušnosti z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu vecí Krajským súdom v Bratislave, ktorý vyslovil svoju funkčnú, miestnu a kauzálnu nepríslušnosť konať a rozhodovať vo veci.

1.1. Na odôvodnenie nesúhlasu s postúpením vecí Krajský súd v Trnave poukázal na § 5, § 6 ods. 1, § 3 ods. 5 a § 396b CMP. Argumentoval, že zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), bol s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenený CMP tak, že (o. i.) podľa § 3 ods. 5 písm. b) na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave. Uvedeným postupom došlo k zavedeniu kauzálnej príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach v rodinnoprávných veciach. Zavedením tejto kauzálnej príslušnosti Krajského súdu v Trnave však nedošlo k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, keďže zo žiadneho z ustanovení zákona č. 150/2022 Z. z. takýto prechod výkonu súdnictva nevyplyva. Tento záver podporuje aj zákonná úprava týkajúca sa

výkonu správneho súdnictva, nakoľko v § 3 ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákonodarca výslovne uvádza, že výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach. Z uvedeného je zrejmé, že v rámci tzv. reformy súdnej mapy zákonodarca výslovne používa a pracuje s termínom „prechod“. Žiaden extenzívny výklad § 396b CMP neprichádza do úvahy, nakoľko niet zákonného ustanovenia, ktoré by prechod výkonu súdnictva vo veciach podľa prvej a tretej hlavy druhej, tretej a štvrtej časti CMP zakladalo. Uvedený záver vyplýva aj z dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z., podľa ktorej v prípade, ak dochádza k presunu kauzálnej príslušnosti medzi súdmi, ktoré nezanikajú, bude sa uplatňovať druhé pravidlo, podľa ktorého „staré“ veci dokončí doterajší súd, pričom nový nápad už smeruje na nový súd, t. j. odvolacie konania začaté s účinnosťou od 1. júna 2023. Rovnaký záver vyplýva aj z usmernenia ku kauzálnej príslušnosti krajských súdov vydaného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

1.2. Ďalej dôvodil, že ustanovenie prvej vety § 396b CMP je nutné z jazykového a aj systematického hľadiska vnímať ako ustanovenie vzťahujúce sa na konanie na súde prvej inštancie, ako aj na konanie o odvolaní, tvoriace v zmysle konštantnej judikatúry súdov jeden celok. V kontexte zákonnej úpravy prijatej zákonom č. 150/2022 Z. z. rieši spolupôsobenie skoršej a neskoršej procesnej úpravy k začatým a ku dňu 31. mája 2023 právoplatne neskončeným konaniam na súdoch prvej inštancie upravených v osobitnej časti CMP (okrem prípadov, v ktorých zriadením mestských súdov v Bratislave, Mestského súdu Košice a novým usporiadaním sídiel a obvodov okresných súdov k 1. júnu 2023 podľa § 2, § 3, § 18l, § 18m, § 18n zákona č. 371/2004 Z. z. dochádza k rovnakému dátumu k prechodu výkonu súdnictva na nástupnícke sudy) a aj k začatým a ku dňu 31. mája 2023 právoplatne neskončeným konaniam o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach prejednávaných v režime CMP.

1.3. V nadväznosti na uvedené Krajský súd v Trnave zastáva názor, že podľa ustanovenia prvej vety § 396b CMP sa odvolacie konania vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP, začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, dokončia na doterajších krajských súdoch, t. j. súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (funkčná príslušnosť súdov všeobecného súdnictva nebola zákonom č. 150/2022 Z. z. dotknutá, na rozhodnutie o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach prejednávaných v režime CMP sú aj naďalej funkčne príslušné odvolacie sudy). Pokiaľ zákonodarca v tomto zákonnom ustanovení použil termín „vecne a miestne príslušný“, túto časť ustanovenia § 396b CMP nie je možné vnímať izolovane a formalisticky, tak ako to urobil Krajský súd v Bratislave v postupujúcom podaní, naviac v situácii, kedy kritériá „vecnej a miestnej príslušnosti“ nie je možné v kontexte už uvedeného vnímať ako kritérium vzťahujúce sa výlučne pre sudy prvej inštancie. Z obsahu, jazykového vyjadrenia, systematického zaradenia ustanovenia § 396b CMP a jeho dosahu je zrejma vecná pôsobnosť tejto normy, t. j. čo je jej predmetom a akých vzťahov sa týka (konaní začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023 bez rozdielu vo fáze, v akej sa dané konanie nachádza, okrem ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd). Citované ustanovenie zároveň zodpovedá aj základnej procesnoprávnej zásade perpetuatio fori [§ 2 ods. 1 CMP, § 36 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a zásade zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Poukázal tiež na skutočnosť, že k zhodnému záveru dospeli aj Krajský súd v Banskej Bystrici, Krajský súd v Trenčíne a Krajský súd v Košiciach, pričom odlišný postup Krajského súdu v Bratislave je v rozpore s princípom predvídateľnosti rozhodovania.

2. Najvyšší súd, ktorý je ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením veci a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením veci nie je dôvodný.

3. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie

o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

6. Podľa § 396b CMP konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 36 ods. 2 CSP príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že v prejednávanej veci rozhodol bývalý Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 3. júna 2021 č. k. 40P/60/2019-152. Voči tomuto rozsudku boli podané odvolania a vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave ako súdu odvolaciemu, ktorý vo veci nerozhodol a po 1. júni 2023 postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne a kauzálné príslušnému v zmysle § 3 ods. 5 písm. b) CMP (č. I. 314 spisu).

10. Ustanovenie § 396b CMP predstavuje procesné ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení [m. m. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022)].

11. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

12. Ustanovenie § 396b CMP je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy CMP v znení účinnom od 1. júna 2023 a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

13. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3 ods. 5 písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Trnave a súčasne § 396b CMP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31.

mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je na konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

15. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uvedený názor je v súlade i s názorom vysloveným v náleze ústavného súdu z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023 (ods. 75. až 77.), ktorý konštatoval, že počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa došlo k zmene § 3 ods. 5 písm. a) CMP a poukázal i na § 396b CMP. Keďže ústavný súd vrátil vec na nové rozhodnutie o odvolaní, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, dospel k záveru, že na rozhodovanie o odvolaní v návratových konaniach je už funkčne príslušný Krajský súd v Žiline (v danej veci išlo o rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, pozn.).

16. Zároveň najvyšší súd považuje za potrebné poukázať aj na zachovanie plynulosti a rýchlosti konania a v neposlednom rade na zachovanie jedného zo základných cieľov súdnej reformy, ktorým je špecializácia súdov a sudcov.

17. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu základnej procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori, spočívajúcej v trvaní príslušnosti.

18. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením mu veci Krajským súdom v Bratislave nie je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.